EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 13.6.2025
COM(2025) 308 final

ANNEX 12

LISA

järgmise dokumendi juurde:

Ettepanek: Nõukogu otsus,

mis käsitleb ulatusliku lepingute paketi allkirjastamist Euroopa Liidu nimel, et tugevdada, süvendada ja laiendada kahepoolseid suhteid Šveitsi Konföderatsiooniga, ning Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kokkuleppe (Šveitsi Konföderatsiooni Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis osalemise tingimuste kohta) ajutist kohaldamist

Nõukogu otsuse, mis käsitleb ulatusliku lepingute paketi sõlmimist liidu nimel, et tugevdada, süvendada ja laiendada kahepoolseid suhteid Šveitsi Konföderatsiooniga, artikli 2 lõikes 2 osutatud deklaratsioonid

Ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu muutmisprotokollile lisatud ühisdeklaratsioonid isikute vaba liikumise kohta:

ÜHISDEKLARATSIOON LIIDU KODAKONDSUSE KOHTA

Maastrichti lepinguga (nüüd Euroopa Liidu lepingu artikkel 9 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 20 lõige 1) kehtestatud liidu kodakondsuse mõistel ei ole isikute vaba liikumise lepingus samaväärset vastet.

Sellest järeldub, et direktiivi 2004/38/EÜ integreerimine lepingusse ei piira selle hindamist (enne või pärast lepingu allkirjastamist), kas liidu kodakondsuse mõistet käsitlevad tulevased liidu õigusaktid ja Euroopa Kohtu lahendid on lepinguga kooskõlas, kui lepingus sätestatud eranditest ei tulene teisiti. See kooskõla määratakse kindlaks vastavalt isikute vaba liikumist käsitlevale lepingule, sealhulgas lepingu institutsioonilisele protokolli sätetele.

Leping ei anna õiguslikku alust liikmesriikide ja Šveitsi kodanike poliitilistele õigustele.

ÜHISDEKLARATSIOON
DIREKTIIVIGA 2004/38/EÜ KEHTESTATUD ÕIGUSTE KURITARVITAMISE ENNETAMISE JA SELLISE KURITARVITAMISE VASTU VÕITLEMISE KOHTA

Lepinguosalised kinnitavad ühist eesmärki ennetada direktiiviga 2004/38/EÜ[1] kehtestatud õiguste kuritarvitamist ja sellise kuritarvitamise vastu võidelda kooskõlas kõnealuse direktiivi artikliga 35, eelkõige seoses sotsiaalabi kättesaadavusega.

ÜHISDEKLARATSIOON
SOTSIAALABI ANDMISEST KEELDUMISE JA ENNE ALALISE ELAMISÕIGUSE SAAMIST ELAMISÕIGUSE LÕPETAMISE KOHTA

Lepinguosalised jagavad seisukohta, et liidu kodanikud ja Šveitsi kodanikud ei tohiks põhjendamatult koormata vastavalt Šveitsi ja liikmesriikide sotsiaalabisüsteeme. Seetõttu võivad lepinguosalised:

i) keelduda asjaomases riigis viibimise esimesel kolmel kuul sotsiaalabi andmisest ELi kodanikule, kes ei ole töötaja või füüsilisest isikust ettevõtja ega isik, kellel on töötaja või füüsilisest isikust ettevõtja staatus, ja tema pereliikmetele, hindamata individuaalselt asjaomase isiku olukorda;

ii) keelduda sotsiaalabi andmisest majanduslikult mitteaktiivsetele isikutele, kellel puuduvad nõutud piisavad elatusvahendid enda ja oma pereliikmete jaoks;

[1] Direktiiv 2004/38/EÜ (ELT L 158, 30.4.2004, lk 77), mida kohaldatakse vastavalt lepingu I lisale.

iii) keelduda sotsiaalabi andmisest esmakordsetele tööotsijatele ja isikutele, kellel ei ole töötaja või füüsilisest isikust ettevõtja staatust, hindamata individuaalselt asjaomase isiku olukorda.

Vastavalt direktiivi 2004/38/EÜ[1] artiklitele 14 ja 15 võivad Šveits ja liikmesriigid välja saata isikud, kes ei vasta enam elamisõiguse nõuetele, näiteks isikud, kellel ei ole enam töötaja või füüsilisest isikust ettevõtja staatust ja ega elamisõigust direktiivi muude sätete alusel. Töötaja staatuse säilitamiseks peavad töötajad või füüsilisest isikust ettevõtjad (välja arvatud haiguse või õnnetuse tõttu ajutiselt töövõimetud isikud), kes on jäänud endast sõltumatutel põhjustel töötuks, registreerima end tööotsijana asjaomastes tööhõiveametites ja vastama nõuetele, mis peavad olema täidetud, et olla riiklikes tööturuasutustes tööotsijana registreeritud, tingimusel et need nõuded ei ole diskrimineerivad. Sellega seoses võib vastuvõttev riik juhtumipõhiselt ja oma kodanike suhtes sama standardit kohaldades arvesse võtta seda, kas tööotsija teeb tööturule naasmiseks tegelikult asjaomase bürooga heas usus koostööd. Selle koostöö eesmärk on, et tööotsija leiaks töö mõistliku aja jooksul.

Seda tuleks kohaldada kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega.

[1] Direktiiv 2004/38/EÜ (ELT L 158, 30.4.2004, lk 77), mida kohaldatakse vastavalt lepingu I lisale.

ÜHISDEKLARATSIOON
TÖÖLEASUMISEST TEATAMISE KOHTA

Lepinguosalised jagavad seisukohta, et Šveitsi õigusaktide dünaamiline vastavusse viimine isikute vaba liikumist käsitlevate liidu õigusaktidega ei tohiks piirata seda, et tööandjate suhtes kohaldatakse proportsionaalseid ja mittediskrimineerivaid halduskohustusi teavitada ametiasutusi isikute tööle asumisest, näiteks nagu Šveitsis töötamisega seotud lühiajalisest viibimisest teatamise kord, mille eesmärk on võimaldada asjaomastel asutustel teostada tõhusat tööturukontrolli.

Sellised halduskohustused ei tohiks mõjutada isiku elamisõigust, sealhulgas alalise elamisõiguse saamist.

ÜHISDEKLARATSIOON
KVALIFIKATSIOONIDE TUNNUSTAMISE KONVENTSIOONI KOHTA

Lepinguosalised märgivad, et kõik liikmesriigid ja Šveits on kõrgharidustunnistuste ja kõrgharidusele juurdepääsu võimaldavate tunnistuste Euroopa regioonis tunnustamise konventsiooni osalised, ning kinnitavad, et nad järgivad lepingu rakendamisel seda konventsiooni muutmisprotokolli allakirjutamise kuupäeval kehtinud redaktsioonis.

ÜHISDEKLARATSIOON VABADE TÖÖKOHTADE KOHTA

Šveitsi õigusaktide dünaamiline vastavusse viimine Euroopa tööalase liikuvuse portaali õigustikuga ei tohiks piirata nende siseriiklike õigusaktide kohaldamist, millega rakendatakse Šveitsi föderaalse põhiseaduse artiklit 121a, millega nähakse ette Šveitsi tööandjate kohustus registreerida piirkondlikus tööhõivekeskuses vabad töökohad teatavatel kutsealadel, kus töötuse määr on keskmisest kõrgem, enne kui need avaldatakse ja edastatakse Euroopa tööalase liikuvuse portaali.

ÜHISDEKLARATSIOON
ÜHISTE EESMÄRKIDE KOHTA SEOSES VABADUSEGA OSUTADA TEENUSEID KUNI 90 TÖÖPÄEVA JA LÄHETATUD TÖÖTAJATE ÕIGUSTE TAGAMISEGA

Šveitsi ja liidu ühine eesmärk on tagada oma kodanikele ja ettevõtjatele õiglased tingimused, et nad saaksid teostada oma vabadust osutada teenuseid kuni 90 tööpäeva kalendriaastas (mis hõlmab töötajate lähetamist), tagades samal ajal täielikult töötajate õigused.

Šveits ja liit jagavad seisukohta, et proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad kontrollid on vajalikud, et tagada teenuste osutamise vabadus ning töötajaid kaitsvate eeskirjade nõuetekohane ja tõhus kohaldamine, vältides kuritarvitamist ja kõrvalehoidmist.

ÜHISDEKLARATSIOON
TÕHUSATE KONTROLLISÜSTEEMIDE, SEALHULGAS ŠVEITSI KAHEKORDSE TÄITMISE TAGAMISE SÜSTEEMI KOHTA

Lepinguosalised kinnitavad, et Šveitsi ja liikmesriikide kehtestatud kontrollisüsteemid peaksid olema sobivad, tõhusad ja mittediskrimineerivad. Siseriikliku õiguse kohased pädevad täitevasutused peaksid tegema oma territooriumil tõhusaid kontrolle, et tagada kohaldatavate õigusnormide järgimine. Kohaldatavate õigusnormide järgimise tagamiseks tehtavate tõhusate kontrollide läbiviimise eest vastutavad määratud asutused ning muud siseriikliku õiguse kohased asjaomased järelevalve- ja täitevasutused, mis võivad Šveitsis vastavalt Šveitsi kahekordsele täitmise tagamise süsteemile olla ka sotsiaalpartnerid. Sellega tagatakse, et nende üksuste kontrolli- ja karistuste määramise volitusi järgitakse ja austatakse. Kontrolle tuleks teha proportsionaalsel ja mittediskrimineerival viisil, võttes arvesse, et lepinguga piiratakse teenuste osutamise vabadust 90 päevaga kalendriaastas.

ÜHISDEKLARATSIOON

SAMAL TÖÖKOHAL VÕRDSE TÖÖ EEST VÕRDSE TASU MAKSMISE PÕHIMÕTTE JA LÄHETATUD TÖÖTAJATE PROPORTSIONAALSE JA PIISAVA KAITSE KOHTA

Võttes arvesse nende ühist eesmärki järgida samal töökohal võrdse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtet, ning seda, et Šveits on kõnealust põhimõtet kohaldanud alates kokkuleppe jõustumisest 1. juunil 2002 ja tugevdanud selle rakendamist viimastel aastatel objektiivse riskianalüüsi ja proportsionaalsete kontrollide alusel, saavad nii Šveits kui ka liit tagada proportsionaalse ja piisava kaitsetaseme. Nende eesmärk on kindlustada teenuste osutamise vabadus ning samal ajal tagada õiglaselt ja tõhusalt õigusaktide täitmine, vältides seeläbi igasugust kuritarvitamist või kõrvalehoidmist.

ÜHISDEKLARATSIOON

ŠVEITSI OSALEMISE KOHTA EUROOPA TÖÖJÕUAMETI TEGEVUSES

Šveitsil peaks olema võimalik jätkata osalemist Euroopa Tööjõuameti haldusnõukogu koosolekutel ja aruteludel vaatlejana, ilma et see piiraks sellise töökorra kohaldamist, milles amet võib Šveitsiga kokku leppida kooskõlas määruse (EL) 2019/1149[1] artikliga 42.

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1149, millega asutatakse Euroopa Tööjõuamet, muudetakse määrusi (EÜ) nr 883/2004, (EL) nr 492/2011 ja (EL) 2016/589 ning tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2016/344 (ELT L 186, 11.7.2019, lk 21), sealhulgas selle hilisemad muudatused.

ÜHISDEKLARATSIOON
PIIRIALATÖÖTAJATE DEKLARATIIVSE REGISTREERIMISE SÜSTEEMI KOHTA

Lepinguosalised lepivad kokku, et kui Šveits nõustub piirialatöötajate registreerimisega deklaratiivsel eesmärgil kooskõlas lepingu artikliga 7a, peaks ta seda käsitlema naaberliikmesriikidega asjakohastel kahepoolsetel foorumitel. Sellised arutelud ei tohiks kaasa tuua seda, et piirialatöötajaid koheldakse lepingu alusel erinevalt, ning need ei piira piirialatöötajate lepingust tulenevaid õigusi ja kohustusi.

ÜHISDEKLARATSIOON KAHE ELi ÕIGUSAKTI LISAMISE KOHTA LEPINGU I LISASSE

Lepinguosalised jagavad seisukohta, et määrus (EL) 2024/2747[1] kuulub osaliselt lepingu kohaldamisalasse. Nad lepivad kokku, et ühiskomitee võtab vajalikud meetmed, et tagada selle määruse integreerimine lepingu I lisasse kohe pärast lepingu muutmise protokolli jõustumist. Integreerimisel võetakse arvesse määruse horisontaalset olemust ja võimalikke seoseid teiste lepinguosaliste vaheliste kahepoolsete lepingutega.

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2024. aasta määrus (EL) 2024/2747, millega luuakse siseturu hädaolukorra ja vastupanuvõime meetmete raamistik ning muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 2679/98 (siseturu hädaolukorra ja vastupanuvõime määrus) (ELT L, 2024/2747, 8.11.2024).

Lepinguosalised jagavad seisukohta, et direktiiv (EL) 2024/2841[1] kuulub lepingu kohaldamisalasse. Nad lepivad kokku, et ühiskomitee võtab vajalikud meetmed, et tagada selle direktiivi integreerimine lepingu I lisasse kohe pärast lepingu muutmise protokolli jõustumist.

ÜHISDEKLARATSIOON,
MIS LISATAKSE EUROOPA ÜHENDUSE JA ŠVEITSI KONFÖDERATSIOONI VAHELISE ÕHUTRANSPORDIALASE KOKKULEPPE RIIGIABI PROTOKOLLILE

Kui Euroopa Komisjon annab mis tahes vormis rahalist toetust, mille suhtes ei kohaldata käesoleva protokolli kohaseid riigiabi eeskirju ja mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ning mõjutab lepinguosaliste vahelist kaubandust lepingu kohalamisalas, võib Šveits taotleda konsultatsioone, et seda küsimust arutada.

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/2841, millega luuakse Euroopa puudega inimese kaart ja Euroopa puudega inimese parkimiskaart (ELT L, 2024/2841, 14.11.2024).

ÜHISDEKLARATSIOON,
MIS LISATAKSE EUROOPA ÜHENDUSE JA ŠVEITSI KONFÖDERATSIOONI VAHELISE KAUPADE JA REISIJATE RAUDTEE- JA MAANTEEVEO KOKKULEPPE MUUTMISE PROTOKOLLILE

1. Lepinguosalised märgivad, et kohaldatav ELi õigus võimaldavad riiklikele sõltumatutele läbilaskevõimet jaotavatel asutustele pädevuse eraldada rongiliine mittediskrimineerival viisil.

   Lepinguosalised märgivad, et vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. novembri 2012. aasta direktiivile 2012/34/EL, millega luuakse ühtne Euroopa raudteepiirkond (ELT L 343, 14.12.2012, lk 32), jääb liikluskorraldus riiklike taristuettevõtjate pädevusse.

2. Lepinguosalised märgivad, et kui asjassepuutuvatest konkurentsieeskirjadest ei tulene teisiti, ei takista kohaldatav ELi õigus rahvusvahelisi rühmitusi osutamast rahvusvahelisi teenuseid, sealhulgas selliseid, mis koosnevad osaliselt intervallgraafikus osalevatest teenustest.

3. Lepinguosalised püüavad pikendada ühenduse ja Šveitsi maismaatranspordi ühiskomitee otsusega nr 2/2019 (ELT L 13, 17.1.2020, lk 43) Šveitsi ja Euroopa Liidu vahelise sujuva raudteeliikluse säilitamiseks ette nähtud üleminekumeetmete kehtivust iga kolme aasta järel vastavalt ühiskomitee vastavatele otsustele.

ÜHISDEKLARATSIOON,
MIS LISATAKSE EUROOPA ÜHENDUSE JA ŠVEITSI KONFÖDERATSIOONI VAHELISE KAUPADE JA REISIJATE RAUDTEE- JA MAANTEEVEO KOKKULEPPE RIIGIABI PROTOKOLLILE

Kui Euroopa Komisjon annab mis tahes vormis rahalist toetust, mille suhtes ei kohaldata käesoleva protokolli kohaseid riigiabi eeskirju ja mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ning mõjutab lepinguosaliste vahelist kaubandust lepingu kohalamisalas, võib Šveits taotleda konsultatsioone, et seda küsimust arutada.

ÜHISDEKLARATSIOON,
MIS LISATAKSE EUROOPA LIIDU JA ŠVEITSI KONFÖDERATSIOONI VAHELISELE ELEKTRIALASELE KOKKULEPPELE

Kui Euroopa Komisjon annab mis tahes vormis rahalist toetust, mille suhtes ei kohaldata Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise elektrialase kokkuleppe kohaseid riigiabi eeskirju ja mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ning mõjutab lepinguosaliste vahelist kaubandust lepingu kohalamisalas, võib Šveits taotleda konsultatsioone, et seda küsimust arutada.

Nõukogu otsuse, mis käsitleb ulatusliku lepingute paketi sõlmimist liidu nimel, et tugevdada, süvendada ja laiendada kahepoolseid suhteid Šveitsi Konföderatsiooniga, artikli 2 lõikes 3 osutatud deklaratsioonid

ŠVEITSI AVALDUS FÜÜSILISEST ISIKUST ETTEVÕTJATE SUHTES VÕETAVATE MEETMETE KOHTA TÖÖTAMISEGA SEOTUD LÜHIAJALISEST VIIBIMISEST TEATAMISE KORRA KONTEKSTIS

Šveits kinnitab, et pidades silmas lepingu I lisas kirjeldatud lahendusi töötajate lähetamisele ja ühisdeklaratsiooni tööleasumisest teatamise kohta, võtab ta vajaduse korral meetmeid, tagamaks et füüsilisest isikust ettevõtjad ei hoia kõnealustest eeskirjadest kõrvale.

Lepingule lisatud Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni deklaratsioon tervishoiu kohta

ŠVEITSI KONFÖDERATSIOONI DEKLARATSIOON SEOSES INSTITUTSIOONILISTE ELEMENTIDE TERVISHOIULEPINGUSSE LISAMISEGA ANALOOGIA ALUSEL

Šveitsi Konföderatsioon kinnitab, et lepingute ühised institutsioonilised elemendid seoses siseturuga, kus Šveits osaleb, lisatakse käesolevasse lepingusse üksnes analoogia põhjal, kuna see on vajalik lepingus sätestatud koostöö toimimiseks. Sellega ei looda pretsedenti tulevaste lepingute jaoks, mis ei ole seotud siseturuga, milles Šveits osaleb.